

LITERATURA UNIVERSALĂ

PROGRAMA PENTRU EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2009

I. STATUTUL DISCIPLINEI DE EXAMEN

În conformitate cu planurile-cadru pentru ciclul superior al liceului, aprobate prin Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 5718/ 22.12.2005, studiul literaturii universale, în clasele a XI-a și a XII-a, este destinat exclusiv specializării filologie, din cadrul profilului umanist al filierei teoretice.

Finalitățile urmărite prin disciplina *Literatură universală* sunt de ordin cognitiv, formulate prin competențele generale și competențele specifice derivate din acestea, și de ordin afectiv-atiudinal, formulate prin setul de valori și atitudini.

În esență, se urmărește ca, în cadrul orelor alocate disciplinei *Literatură universală*, elevii să dobândească o imagine de ansamblu asupra diversității fenomenului literar-cultural universal, să-și exerseze și să-și dezvolte competențele de înțelegere, analiză și interpretare de text, dobândite la disciplina *Limba și literatura română*, pe creații aparținând literaturii universale, să poată asocia un text unei epoci/ unui curent literar, să-și rafineze abilitățile de argumentare a punctelor de vedere privind textele studiate, să-și formeze gustul pentru lectură, pentru artă în general, să-și formeze o gândire autonomă și critică în raport cu textele și cu fenomenele culturale abordate.

II. COMPETENȚE DE EVALUAT

Prin susținerea examenului de bacalaureat la această disciplină, elevul va trebui să facă dovada următoarelor abilități și elemente de competență, dobândite în cursul superior de liceu (clasele a IX-a - a XII-a):

1. Comprehensiunea și interpretarea textelor literare

- Utilizarea unor strategii diverse de lectură în vederea înțelegerii și interpretării textului literar (texte de bază din diverse epoci, ilustrând genuri și specii literare diferite sau culturi diferite; descifrare, explorare și interpretare de text).
- Interpretarea aceluiași text în funcție de mai multe perspective de lectură (perspectivă tematică, perspectivă contextuală – încadrarea într-o epocă, într-un curent literar; perspectivă structurală – trăsături de gen/ specie literară; perspectivă personală – raportarea la propria experiență de viață și de lectură, la propriile valori; semnificații multiple ale textului studiat).
- Realizarea de conexiuni diverse între două sau mai multe texte literare aparținând unor spații culturale diferite și unor epoci diferite (paralelă, compararea unor opere din epoci diferite din perspectiva unei teme comune sau a unui motiv comun).

2. Plasarea în context a textelor studiate prin raportare la epocă sau la curente culturale/ literare

- Stabilirea unor relații între o operă literară și contextul cultural în care a fost creată (epoci, curente culturale/ literare, trăsături).
- Identificarea conexiunilor între viziunea asupra lumii reflectată în textele literare și în alte arte aparținând aceleiași sensibilități estetice sau în texte nonliterare (texte de doctrină literară, texte filozofice, științifice, religioase, memorialistică).
- Analiza caracteristicilor esențiale ale unor epoci culturale (studiile de caz indicate în programă).
- Identificarea unor conexiuni între literatura universală și literatura română (teme comune, perspective asupra existenței și asupra artei, concepții despre artă; paralelă, eseu).

3. Argumentarea în scris sau oral a propriilor opinii asupra unui text literar sau fenomen cultural

- Redactarea unor lucrări pornind de la textele studiate (comentariu, analiză, eseu).

- Argumentarea unei opțiuni personale în confruntarea cu puncte de vedere diferite exprimate în legătură cu un anumit text literar sau cu un fenomen literar/ cultural (paralelă, eseu).

III. CONȚINUTURI

Conținuturile programei ilustrează reprezentări despre lume și artă de-a lungul timpului: *OMUL ROMANTIC*, *OMUL EVULUI MEDIU*, *OMUL RENASCENTIST*, *OMUL CLASIC*, *OMUL LUMINILOR*, *OMUL ROMANTIC*, *OMUL MODERN*. Candidații vor opta pentru câte **un text literar** corespunzător fiecărei teme indicate în programă (**12 texte, în total**) și pentru **6 studii de caz** (3 studii de caz corespunzătoare conținuturilor studiate în clasa a XI-a și 3 studii de caz corespunzătoare conținuturilor studiate în clasa a XII-a).

OMUL ANTIC – un text

Studiu de caz (la alegere): *Omul și destinul sau Oameni și zei umanizați (Influența mitologiei)*

OMUL EVULUI MEDIU – un text

Studiu de caz (la alegere): *Om și divinitate sau Idealul cavaleresc în roman și în poezia trubadurilor*

OMUL RENASCENTIST – un text

Studiu de caz (la alegere): *Omul universal sau Omul renascentist între jubilație și scepticism*

OMUL CLASIC – un text

Studiu de caz (la alegere): *Gentilomul / Aristocratul sau Omul clasic între datorie și pasiune*

OMUL LUMINILOR – un text

Studiu de caz (la alegere): *Triumful rațiunii sau Călătoriile și pasiunea cunoașterii*

OMUL ROMANTIC – un text

Studiu de caz (la alegere): *Triumful sensibilității sau Evaziunea din cotidian (în vis, istorie sau exotism)*

OMUL MODERN

- **INDIVIDUL ȘI SOCIETATEA** – un text

Studiu de caz (la alegere): *Familia sau Afirmarea socială*

- **CĂUTAREA IDENTITĂȚII** – un text

Studiu de caz (la alegere): *Condiția femeii sau Afirmarea personalității*

- **REVOLUȚIA LIMBAJULUI POETIC** – un text

Studiu de caz (la alegere): *Lirica modernă sau Poezia pură*

- **ABISUL INTERIOR** – un text

Studiu de caz (la alegere): *Omul subteranei sau Monologul interior*

- **CONDIȚIA UMANĂ** – un text

Studiu de caz (la alegere): *Timpul sau Lupta cu absurdul*

- **TOTALITARISMUL** – un text

Studiu de caz (la alegere): *Utopii negative sau Umanitatea la răspântie*

Notă! Pregătirea candidaților și elaborarea subiectelor pentru examenul de bacalaureat 2008 se vor realiza în conformitate cu prevederile prezentei programe de bacalaureat și a programelor școlare în vigoare. Manualul școlar este doar unul dintre suporturile didactice utilizate de profesori și de elevi în predare-învățare, conținutul acestuia fiind valorificat în funcție de specificările din prezenta programă de bacalaureat și din programele școlare corespunzătoare.

Conform Adreselor M.Ed.C. nr. 48.871/ 23 noiembrie 2005 și nr. 31.641/ 3 mai 2006, începând cu anul școlar 2006-2007, „**respectarea normelor** prevăzute în ediția a II-a a **Dicționarului ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române (DOOM²) este obligatorie [...] la examenele de bacalaureat**, în cadrul cărora elevii vor da dovada cunoașterii acestora, fiind evaluați ca atare”.